

YÜKSEKÖĞRETİM ÖĞRENCİLERİNİN YAŞAM KALİTESİNE YÖNELİK ALGILARI: ÇANAKKALE ONSEKİZ MART ÜNİVERSİTESİ ÖRNEĞİ

Dilek KEKEÇ MORKOÇ¹ & Cumhuri ERDÖNMEZ²

Öz

Hizmet sektörü içerisinde yer alan Yükseköğretim Kurumlarının eğitim-öğretim, araştırma ve topluma hizmet olmak üzere başlıca üç temel işlevi bulunmaktadır ve bu işlevlerini en iyi şekilde yerine getirmek zorundadır. Üniversiteler, öğrencilerin beklentileri karşılama derecesi ile öğrencinin okulundan memnun olup olmama düzeyini doğrudan etkilemektedir. Bu nedenle öğrencilerin beklentilerini en üst düzeyde karşılamak, üniversitelerin temel görevlerinden biri olmaktadır. Yaşam kalitesi, kişinin hayatı için önemli olan olanaklara sahip olma, arzularını gerçekleştirme, kişisel gelişim imkanlarından yararlanma, ilgi alanına göre etkinliklere katılma ya da bu etkinliklerde görev alma, çevresinde yararlanabileceği, seçim yapabileceği akademik ve sosyal alanların yer alması ve anlamlı bir yaşam süreci olarak açıklanabilir. Eğitim kurumlarının etkinliği, yaşam kalitesinin değerlendirilmesi ve geliştirilmesine bağlıdır

Araştırma, Üniversite yaşam kalitesinin, öğrenciler tarafından nasıl algılandığının ölçülmesi amacıyla yapılmaktadır. 2017-2018 Eğitim-Öğretim yılında Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi; Siyasal Bilimler Fakültesinde öğrenim görmekte olan ve araştırmaya gönüllü olarak katılan 2. 3. ve 4. sınıf örgün ve ikinci öğretim öğrencileri ile sınırlıdır. Bu araştırmada, öğrencilerin, üniversite yaşam kalitesine ilişkin algıları var olan şekliyle betimlenmeye çalışılmıştır. Araştırmanın türü, öğrencilerin var olan yaşam kalitesi düzeylerini ortaya koyması açısından betimsel bir çalışmadır. Verilerin analizinde, Üniversite Yaşam Kalitesi Ölçeğine ve alt boyutlarına ait ortalamaların iki kategorili değişkenlere göre karşılaştırması amacıyla bağımsız örneklem için t testi, üç ve daha fazla kategorili değişkenlere göre karşılaştırması amacıyla ise tek yönlü ANOVA testi kullanılmıştır. Ayrıca her bir değişken için ölçeğin tamamı ve alt boyutlarına ait toplam puanların ortalaması ve standart sapması hesaplanmıştır. Cinsiyet, bölüm, bölümlerarası, sınıf düzeyi bazında üniversite yaşam kalitesinde farklı algılamalar söz konusudur.

Anahtar Kelimeler: Hizmet sektörü, Yükseköğretim, Üniversite, Yaşam Kalitesi, Üniversite Öğrencileri

JEL Kodları: I21,I23,I29

1 Öğr. Gör., Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Çanakkale Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu, Büro Yönetimi ve Yönetici Asistanlığı, dkmorkoc@comu.edu.tr
2 Öğr. Gör., Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Çanakkale Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu, Büro Yönetimi ve Yönetici Asistanlığı, cerdonmez@comu.edu.tr

Makalenin bir kısmı 7. Uluslararası İşletme Kongresinde bildiri olarak sunulmuştur.

THE PERCEPTIONS OF HIGHER EDUCATION STUDENTS TOWARDS LIFE QUALITY: THE ÇANAKKALE ONSEKİZ MART ÜNİVERSİTESİ SAMPLE

Dilek KEKEÇ MORKOÇ - Cumhuri ERDÖNMEZ

Summary

Higher Education Institutions taking place in the service sector have three main functions, namely education, research and serving the public, and they have to fulfill these functions in the best way. The degree to which universities cover the expectations of students directly affects the level of whether the students satisfy with school or not. For this reason, meeting the expectations of the students at the highest level must be the one of the basic tasks of the universities. The quality of life can be explained as having important possibilities for the person's life, fulfilling their wishes, making use of personal development opportunities, participating in activities according to their interests, or taking part in these activities, taking advantage of their surroundings and choosing academic and social areas, and a meaningful life process. The effectiveness of educational institutions depends on the evaluation and development of quality of life.

The research is aimed to measure how quality of life in university is perceived by students. In the academic year of 2017-2018 in Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi; It is limited to the students of 2nd, 3rd and 4th grade who are studying at the Faculty of Political Science and voluntarily participating in the research. In this research, students' perceptions of university life quality have been tried to be described as in the existing situation. The type of study is a descriptive study in terms of the level of quality of life of the students. In the analysis of the data, the t-test for the independent sample was used to compare the mean of the University Quality of Life Scale and subscales according to the two categorical variables, one-way ANOVA test was used to compare three and more categorical variables. In addition, the average and standard deviation of the total scores of all the scales and sub-dimensions for each variable were calculated. There are different perceptions of university life quality in terms of gender, department, interdepartmental, class level.

Keywords: Service sector, Higher Education, University, Quality of Life, University Students

JEL Codes: I21,I23,I29

1.GİRİŞ

Günümüzde kurum ve kuruluşlar, varlıklarını sürdürebilmek için verdikleri hizmetlerin kalitesini, sürekli ve düzenli olarak takip etmelidirler. Özellikle hizmet sektöründe yer alan eğitim kurumları açısından da duruma bakıldığında, eğitim kurumlarının yeni gelişmeleri yakından takip etmesi, eğitim ve öğretim programlarının günün şartlarına uygun hale getirilmesi, öğrencilerin sosyal olarak gelişmelerini sağlayacak aktivitelerin arttırmasına yönelik çalışmalara daha da ağırlık vermesi gerekmektedir. Eğitim-öğretim ortamında, sektörün kullandığı yöntemler, cihaz, araç ve gereçler kullanılarak, öğrencileri sektöre hazır hale getirmek için de ayrıca çaba harcanmalıdır. Üniversiteler de öncü eğitim kurumları olarak, sektörün gerisinde kalmamak için değişimi öngörmeli, yenilikleri yakından takip etmelidirler. Değişimin önünde yer alan engelleri ortadan kaldıran ve benzerlerinin arasından sıyrılıp fark yaratan üniversiteler her zaman tercih edilen kurumlar arasında olacağı söylenebilir.

Üniversitelerin eğitim-öğretim, temel bilimsel araştırmalar ve toplum hizmetleri olmak üzere üç temel misyonu bulunmaktadır. Toplumdaki değişimlere paralel olarak üniversitelerin yeni misyonları ortaya çıkmıştır. UNESCO'ya (1998) göre; toplumdaki değişimlere paralel olarak üniversitenin yeni misyonları; yoksulluk, açlık, cahillik, sosyal dışlanma, uluslararası ve ulusal alandaki eşitsizlikleri artması gibi ana küresel, bölgesel ve yerel sorunların çözümünde aktif olarak yer almaktır. Özellikle alternatif öneri ve tavsiyeler yaparak sürdürülebilir insani gelişim, insan haklarına evrensel boyutta saygı, kadınlar ve erkekler için eşit haklar, üniversitede ve toplumda adalet ve demokratik prensiplerin uygulanması; uluslar, etnik, dini, kültürel ve diğer gruplar arasında anlayış, şiddet içermeyen ve barış yanlısı bir kültürle entelektüel ve ahlaksal dayanışmayı ilerletmek, kültürel çeşitliliği koruyup desteklemesi ve kültürler arası anlayış ve uyumun geliştirilmesidir. Ayrıca, öğrencilerin sorumluluk sahibi ve kendini adanmış vatandaşlar olarak yönlendirilmelerini sağlayacak bilgileri, becerileri, tutumları, değerleri ve yetenekleri kavramalarına yardımcı olmak, kendisini değiştirip dönüştürmek, eğitimin farklı seviyeleri ve biçimleriyle bağlarını güçlendirerek herkes için eğitim ve çeşitli açılardan eğitsel sürecin kalitesini yükseltmek ve etkinliğini arttırmaktır (Erdem,2005). Üniversiteler öğrencilerine sadece belirlenmiş bir programı vermeyi hedeflemez, onların kişiliklerinin oluşmasına da yardımcı olur.

Öğrenciler, aldıkları eğitim-öğretim ile birlikte, okudukları üniversitelerin örgüt kültürünü, örgüt iklimini, sunduğu olanakları, akademik-idari personelin yeterlilikleri ve yaklaşımlarını, yönetim politikalarını, kalite anlayışlarını, hedeflerini ve diğer üniversitelerden farklı yanlarını öğrenerek kendilerini yetiştirirler. Öğrenciler, eğitim aldıkları süre boyunca üniversitelerinde gördükleri, duydukları, işittikleri ve hissettikleri herşeyi, gizil (örtük) programlar ile olumlu ya da olumsuz olarak etkilenecekler ve ayrıca öğrendiklerini içselleştireceklerdir. Bilim ve araştırmaların en üst merkezi olan üniversiteler, öğrencilerin beklentilerini çok daha üst düzeyde karşılamak için üstlerine düşen görevleri en iyi şekilde yerine getirmelidirler. Öğrencilerin isteklerine cevap verme oranına göre üniversiteler, öğrencilerin yaşam kalitelerini olumlu ya da olumsuz etkileyecektir. Üni-

versiteler, öğrencilerin yaşam kalitesini belirlemede önemli bir role sahiptir. Öğrencilere sunulan eğitim ve sosyal içerikli programların zaman zaman gözden geçirilerek iyileştirilmesi ve geliştirilmesi öğrencilerin yaşam kalitesinin artmasını sağlayacaktır.

Yaşam kalitesi kavramı birçok değişkeni içinde barındırmaktadır. Yaşam kalitesi, kişilerin kendi fiziksel, psikolojik ve sosyal işlevlerinden ne ölçüde memnun olduklarının ve yaşamlarının bu yönleri ile ilgili özelliklerinin varlığı veya yokluğunun ne ölçüde onları rahatsız ettiği saptanması olarak tanımlanabilir. Dünya sağlık örgütüne göre, yaşam kalitesi kavramı; kişinin yaşadığı kültür ve değer sistemleri çerçevesinde, amaçları, beklentileri, standartları ve ilgileri ile ilişkili olarak yaşamdaki pozisyonunu algılaması şeklinde tanımlanmaktadır. Ayrıca, yaşam kalitesi, kişinin fiziksel sağlığı, psikolojik durumu, inançları, sosyal ilişkileri ve çevresiyle ilişkisinden karmaşık bir yolla etkilenen geniş bir kavram olarak da ifade edilebilir. Wang (2011, akt: Köksal, 2015). yaşam kalitesini, çok boyutlu ve geniş bir kavram olmasından dolayı bireysel ve toplumsal refahın önemli sosyal göstergelerinden birisi haline gelmiştir demektedir. Sirgy'e (2007, akt: Köksal, 2015) göre, üniversite yaşam kalitesi öğrencilik hayatı boyunca tecrübe edilen doyum hissini ifade etmektedir. Üniversite yaşam kalitesi kavramı, kişinin hayatı için önemli olanaklara sahip olma, arzularını gerçekleştirme, kişisel gelişim imkanlarından yararlanma, ilgi alanına göre etkinliklere katılma ya da bu etkinliklerde görev alma, çevresinde yararlanabileceği, seçim yapabileceği akademik ve sosyal alanların yer alması, anlamlı bir yaşam süreci olarak açıklanabilir. İlgili alan yazın incelendiğinde, üniversite yaşam kalitesini belirlemek amacıyla yapılmış çeşitli çalışmalar bulunmaktadır. Bunlar incelendiğinde, öğretim elemanlarına ve yöneticilere yönelik çalışmaların olduğu fakat öğrencilere yönelik yapılan çalışmaların kısıtlı sayıda olduğu görülmüştür. Üniversitelerin var olma nedeni bilimsel ve mesleki alanda öğrenciler yetiştirmek ayrıca, öğrencilerin eğitim ve öğretim süresi boyunca memnuniyetlerini de sağlamak en önemli görevlerindedir. Bu bağlamda çalışmanın amacı, Çanakkale Siyasal Bilimler Fakültesi öğrencilerinin cinsiyet, bölüm, sınıf, not ortalaması ve öğrenci topluluğuna üye olma durumları ile üniversite yaşam kalitesine ilişkin algılarını ortaya koymaktır. Ayrıca, üniversite kütüphanesinden yararlanma sıklıkları, kullanım amaçları, kütüphane hizmetlerinden yararlanma dereceleri incelemiştir. Tekrar üniversite tercihi yapmaları gerekse tercihlerinin ne olacağı, hangi üniversite de okumak istedikleri araştırılmıştır. Lisansüstü eğitim yapma istekleri ile ve üniversite tercihleri araştırılmıştır. Öğrencilerin yaşam kalite algılarını ortaya çıkarmak için öğretim elemanları ve idari personel ile ilişkileri, öğrenciler arası ilişkiler, üniversiteden memnuniyet ve sunulan olanaklar boyutunda incelemeler yapılmıştır. Bu amaçla aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır.

-Üniversite öğrencilerinin bazı değişkenler (cinsiyet, bölüm, sınıf, not ortalaması, gelir, ikametgah, topluluğa üye olup olmama, kütüphaneden yararlanıp yararlanmama) ile üniversite yaşam kalitesine ilişkin algıları arasında anlamlı ilişki var mıdır?

-Öğrencilerin yaşam kalitesi düzeyleri belirlenen değişkenler ile üniversite memnuniyetleri arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?

-Üniversiteye ilişkin memnuniyet algıları nasıldır?

-Öğrencilerin tekrar üniversite tercihi yapmaları halinde aynı bölümü tercih edip etmememe ve lisanüstü eğitim yapmak isteyenlerin aynı üniversitede eğitime devam edip etmememe durumları nedir?

Araştırmaya katılan öğrencilerin, ölçekleri gerçek durumlarını gösterecek şekilde cevapladıkları varsayılmıştır.

2. KURAMSAL ÇERÇEVE

Örgütler artan rekabet hızı içinde hayatta kalabilmek için tüm değişkenleri gözden geçirme, fark etme ve uyum sağlama yeteneğine sahip olmalıdır. Başarı ve gelişim için örgütlerin, örgüt değerlerini gözden geçirmeleri gerekmektedir. Örgüte ait tüm değerler, örgüt kültürünü oluşturmaktadır. Rekabetin anahtarı ise ortak değerleri etrafında misyonlarını gerçekleştirecek bir kültür oluşturmaktır. İnsan eliyle oluşturulmuş yapay bir sosyal düzen olarak ele alınan örgütler, Heinen-Dill'in deyişiyle, kendine özgü kültür geliştiren birer minyatür toplum olarak görülebilir. Bu minyatür toplumun geliştirdiği kültür, "örgütsel kültür" adını alır ve örgütlerde çalışanların düşünme ve davranışları için yol gösterici ya da bağlayıcı niteliğe sahip, örgütün tarihsel yaşam süreci içerisinde oluşmuş bilişsel ve normatif oryantasyon bilgileri olarak tanımlanabilir (Nişancı, 2012). Örgütler farklı kültür mozağine sahip bireylerden oluşmaktadır. Toplumda bir grubun veya kuruluşun üyesi olmak o topluluğa uyum sağlamayı gerektirir. İnsanlar bağlı buldukları grubun kültürü, davranışlarını özümseyerek, kendi davranışlarını belirlemeye çalışırlar. Bir örgüt içinde yaşayan ve onun üyesi olan kimseler, davranışları ile örgütün kültürel özelliklerini benliklerine sindirerek örgüt içinde köklü gelenekler, ahlaksal tavırlar ve alışkanlıklar oluştururlar (Eren,1998). Bu alışkanlıklar kişilerin gelecek yaşantılarındaki davranışlarını etkilemektedir. Örgüt kültürü dendiğinde, örgüt içindeki bireyler ve gruplar tarafından paylaşılan ve uyulan değerler olarak tanımlanabilir (Sabuncuoğlu,2003). Örgüt ortamında bir araya gelen çalışanlar, her şeyden önce içinde yaşadıkları toplumun ve toplumsal kültürün parçaları olup, toplum ve kültür içinde yer alan çeşitli alt grupların ve kültürlerin üyeleridir. İnsanlar bağlı buldukları örgüt içindeki kültür yapısını öğrenerek kendi davranışları ile öğrendiği davranışlarını kendine göre yorumlayarak hayat tarzını belirlemeye çalışırlar. Örgüt kültürü insanların hayat biçimini, yaşam kalitesini de etkilemektedir. Üniversite kültürü, okulun resmi olarak açıklanmış kurallarının, düzenlemelerinin, amaçlarının, geleneklerinin, sembollerinin ve kazandırılmak istenen akademik disiplin kültürünün bir bileşimidir. Önemli alt kültürleri öğretim elemanı ve öğrencilerdir. Öğrencilerin bireysel farklılıkları ve ihtiyaçları yanında fakülte yaşamlarından kaynaklanan değişik sorunlar, beklentiler ya da okul yaşamından aldıkları haz duygusu gibi durumları fakülte kültürünü olumlu ya da olumsuz etkileyebilmektedir. Bu bağlamda okul kültürünün etkileşimde olduğu kavramlardan birisi de okul yaşam kalitesi olduğu söylenebilir (Doğanay, Sarı, 2006). Dolayısıyla öğrencilerin eğitim aldıkları üniversitelerin kültürü, öğrencilerin yaşam kalitelerini etkilemektedir.

Son yıllarda birçok disiplinde araştırma konusu yapılmış olan yaşam kalitesi, bireyin arzularını gerçekleştirilmesi, kişisel gelişim olanaklarından faydalanması, çeşitli etkinliklere katılması, nitelik açısından yeterli kaynaklara sahip olması ve bu kaynakların yeterli olduğunu düşünmesidir (Shin,1978, akt:Eriş, 2013). Okul yaşam kalitesi, başta

öğrencilerin özellikleri, akademik başarı, yaş, cinsiyet, kültürel ve ailevi geçmiş, arkadaş ilişkileri, özel öğrenme ihtiyacı, sosyoekonomik durum ve öğrenim gördüğü okul türü gibi genel özellikleri olmak üzere sınıf ortamı, öğrenci beklentileri, okul müfredatının (açık ve örtük program) niteliği ve öğrencinin akademik motivasyonu gibi çeşitli faktörlerden etkilenmektedir (Leonard,2002, akt: 2015). İnsanlar, yaşamlarının belli dönemlerinde, yaşam kalitelerinden memnun olurken, belli dönemlerde memnun olmadıkları ve isteklerinin gerçekleşmesinin her zaman mümkün olmayacağı bilinmektedir. Ulaşılmak istenilen hedefler, beklentiler psikolojik, maddi veya fiziksel nedenlerin uygun olmaması ya da yetersizliği nedeni ile gerçekleşmemektedir. Bireyin yaşantısından memnun olma derecesi, yaşam kalitesini ile doğru orantılı olarak ifade edilmektedir. Yaşam kalitesi, kişinin hayatı için önemli olan, beklentilere ve olanaklara sahip olma derecesidir. Okul yaşam kalitesi ise, okuldaki bireylerin her yönden mutlu olabildikleri bir ortamı ifade etmektedir. Okulun sahip olduğu yaşam kalitesi, çocukların genel iyi olma hallerinin bir yönü olarak ele alındığından, öğrencilerin kişilik gelişimleri üzerinde de önemli etkileri bulunmasının yanı sıra birçok açıdan, öğrencilerin gelecekteki sosyal yaşamlarına bir hazırlık olarak da ele alınabilir (Sarı,2007). İlgili alan yazın incelendiğinde, okul yaşam kalitesi genel olarak öğrencilerin mutluluğu, okul yaşamına olan ilgileri, kendilerini güvende hissettikleri, sosyal ilişkilerini geliştirdikleri, öğrendiklerinden tatmin oldukları yer şeklinde tanımlandığı görülmektedir.

Marks'a (1988) göre okullar, öğrencilerin akademik gelişimlerinden sorumlu olduğu kadar sosyal gelişimlerinden de sorumludur. Örneğin, Ainley (1991) ile Bourke ve Smith (1989) yaptıkları araştırmalarda, öğrencilerin okul yaşam kalitesinin akademik başarılarıyla doğrudan ilintili olduğunu ve daha iyi bir okul yaşamına sahip öğrencilerin zorunlu öğrenim süresini doldurduktan sonra da eğitimlerine devam etmeyi daha çok istediklerini ortaya koymuşlardır (Sarı,2007). Eğitim kurumları öğrenciyi bir bütün olarak ele alıp, öğrencinin her alanda iyi yetişmesini sağlamak için çaba harcanması gerekmektedir. Gelecek nesillerin iyi yetişmesinde eğitim kurumlarının önemli bir yeri olduğu herkes tarafından da kabul edilmektedir.

Çalışma kapsamında ilgili literatür taraması sonucunda, Yükseköğretim Öğrencilerinin Yaşam Kalitesine Yönelik yapılan çalışmalar incelenmiştir. Doğanay ve Sarı (2007) "Öğrencilerin Üniversitedeki Yaşam Kalitesine İlişkin Algılarının Demokratik Yaşam Kültürü Çerçevesinde Değerlendirilmesi (Çukurova Üniversitesi Örneği)" başlıklı çalışmalarında, Çukurova Üniversitesi öğrencilerinin üniversite yaşam kalitesini belirlemek amacıyla yaptıkları çalışmalarında, cinsiyete yönelik anlamlı bir fark bulunmadığını belirtmişlerdir. Argon, Kösterelioğlu (2009)'da yaptıkları "Üniversite Öğrencilerinin Üniversite Yaşam Kalitesi ve Fakülte Kültürüne İlişkin Algıları" başlıklı çalışmalarında, Üniversitedeki yaşam kalitesi açısından öğrenci görüşleri genel olarak değerlendirildiğinde öğrencilerin üniversite yaşamını olumlu yönde değerlendirdikleri sonucuna ulaşmıştır. Yine Salici (2010) da, "Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu öğrencilerinin üniversitedeki yaşam kalitesine ilişkin algılarının demokratik yaşam kültürü çerçevesinde değerlendirilmesi" başlıklı çalışmalarında, alt boyutlar ve değişkenlere göre istatistiksel olarak anlamlı bir fark olmadığı sonucuna varmıştır. Topçu vd. (2012)'de "Akademisyenlerin Yaşam Kaliteleri Üzerine Bir Çalışma: Afyon Kocatepe Üniversitesi Örneği" başlıklı çalışmalarında, bilim, hizmet ve eğitim sektöründe yer alan akademisyenlerin

yaşam kalitelerini belirlenmesi ile bilimsel alana katkıları, toplumsal hizmet olarak yetiştirdikleri öğrencilere yönelik tutum, davranış ve rol modeli olma ve eğitsel alanda iş performanslarını etkilemesi bakımından oldukça önemli olduğu tespit edilmiştir. Eriş ve Anıl (2015)'de yaptıkları “Üniversite Öğrencilerinin Yaşam Kalitesi Düzeylerinin Bazı Değişkenlere Göre İncelenmesi” konulu çalışmalarında ise, öğrencilerin üniversite yaşam kalitesi düzeylerinin fakülteler/yüksekokullar arasında farklılıklar gösterdiği belirlenmiştir. Köksal (2015)'de “Yaşam Kalitesi ve Yaşam Doyumu: Üniversite Öğrencileri Üzerine Bir Araştırma” çalışmasında öğrencilerin üniversite yaşamları süresince algıladıkları yaşam kalite düzeyleri, öğrencilerin yaşam doyumlarını pozitif yönde etkilemektedir. Elde edilen bu sonuç, öğrencilerin yaşam doyum ölçümlerinde üniversite hayatında sahip oldukları ya da olamadıkları imkânların dikkate alınması gerektiğini göstermektedir. Ayık ve Akdemir (2015)'in “Öğretmen Adaylarının Okul Yaşam Kalitesi ve Okula Yabancılaşma Algıları Arasındaki İlişki” başlıklı çalışmalarında ise, araştırmaya katılan öğretmen adaylarının okul yaşam kalitesi ile okula yabancılaşma algıları arasında orta düzeyde, negatif ve anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Benjamin'e (1994) göre öğrencilerin yaşam kalitesi, yükseköğretim yazınında dikkatleri üzerine çeken önemli kavram haline gelmiştir. Öğrencilerin yaşam kaliteleri üzerinde etkili olan olaylar arasında öğrenci-üniversite ilişkileri, program standartları, kurumun prosedürleri ve etkinliği, öğrenci hizmetlerinin yönetimi, sosyal ilişkiler gibi hususlar ön plana çıkmaktadır. Üniversitelerde yaşam kalitesi ile ilgili yapılan çalışmalarda, üniversite yaşam kalitesinin önemi ortak bir sonuç olarak ortaya çıkarken ayrıca her üniversite, bölüm ve öğrencilere göre yaşam kalitesinin farklı algılandığı tespit edilmiştir.

Araştırmanın hipotezleri

Alan yazın incelemesi ile yaşam kalitesini belirlemek amacıyla yapılmış çalışmaların olduğu fakat üniversitede okumakta olan öğrenciler üzerine yapılan çalışma sayısının sınırlı olduğu saptanmıştır. Yaşam kalitesi ile fakülte kültürü, demokratik yaşam kültürü, yaşam doyum ve belirlenen bazı değişkenlerle göre öğrencilerin algıları, memnuniyetleri, akademik başarı, yabancılaşma üzerine çalışmalar yapıldığı görülmektedir. Yazından elde edilen bulgularla üniversitelerde eğitim alan öğrencilerin, değişkenler bazından yaşam kalitesi algılarında farklılık gösterebileceği saptanmıştır. Böylelikle çalışmada hipotezler şu şekilde ileri sürülmüştür.

H_1 : Öğrencilerin yaşam kalitesi *alt boyutları algısı ile cinsiyete göre anlamlı bir farklılık vardır.*

H_{1a} : Öğrencilerin okudukları bölüm ile yaşam kalitesi düzeyleri *arasında anlamlı bir fark vardır.*

H_{1b} : Üniversite yaşam kalitesi ve öğrencilerin *ikamet ettiği yerleşim yerine göre anlamlı farklılıklar vardır.*

H_{1c} : Öğrencilerin genel akademik not ortalamaları ile üniversite yaşam kalitesi *alt boyutları arasında anlamlı bir fark vardır.*

H_{1d} : Öğrencilerin *gelir durumu ile üniversite yaşam kalitesi alt boyutları arasında anlamlı bir fark vardır.*

H_2 : Öğrenci *topluluklarına üye olma ile yaşam kalitesi boyutları arasında anlamlı bir*

farklılık vardır.

H₃: Bölüm ile yaşam kalitesi boyutları karşılaştırıldığında anlamlı bir farklılık vardır.

3. ARAŞTIRMANIN AMACI, KAPSAMI VE ÖNEMİ

Çalışmanın amacı, Çanakkale Siyasal Bilimler Fakültesi, Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi (2. 3. 4. Sınıf-İ.Ö, Ö.Ö), İktisat Bölümü (2. 3. 4. Sınıf, İ.Ö, Ö.Ö), İşletme Bölümü (2. Ö.Ö) öğrencilerinin cinsiyet, bölüm, sınıf, not ortalaması ve öğrenci topluluğuna üye olma durumları ile üniversite yaşam kalitesine ilişkin algılarını ortaya koymaktır. Çalışma kapsamında öğrencilere üniversite kütüphanesini kullanma sıklıkları ve kullanma nedenleri sorularak, kütüphane hizmetlerinden yararlanma dereceleri ortaya konulmuştur. Tekrar üniversite tercihi yapma olanakları olsa hangi üniversite de okumak istedikleri ve lisansüstü eğitim yapmak istiyorlarsa tercihlerinin hangi üniversite olacağı sorulmuştur. Öğrencilere ayrıca, sürdürülebilir üniversite yaşam kalitesi için, üniversite öğrencilerinin yaşam kalitesi algılarının belirlenmesi ve beklentilerinin ortaya çıkartılması hedeflenmektedir. Literatür incelendiğinde “Yaşam Kalitesi” ile ilgili araştırmaların üniversite boyutunda oldukça sınırlı olduğu tespit edilmiştir. Üniversitelerde yapılan çalışmaların genelde kalite yönetimi ile ilgili oldukları ve her üniversitenin farklı ölçme araçları kullandığı söylenebilir. Yapılan çalışmalarda genelde yönetim ve akademisyenler çerçevesinde oluşturulduğu görülmektedir. Oysaki eğitim kurumlarında akademisyenler, yönetim ve eğitim programlarının ayrılmaz bir ögesinin de öğrenciler olduğu bilinmektedir. Üniversitelerde okumakta olan öğrencilerin okumakta oldukları okul ve bölüm bazında elde edilecek veriler ile daha kaliteli eğitim ve yaşam ortamı yaratacağı şüphesizdir. Böylelikle sürdürülebilir kaliteli eğitim için de önemli bir başlangıçtır. Yaşam kalitesi çalışmalarının belirli zamanlarda tekrarlanması mezun ve mesleğe başlayan öğrencilerden de sektörün istekleri yönünde de destek alınması, okumakta olan ve mezun öğrencilerden gelecek veriler mutlaka değerlendirilmeli ve öğrencilerin memnuniyeti hem okuma aşamasında hem de mezuniyet sonrası sağlanmalıdır.

4. ARAŞTIRMA YÖNTEMİ

2017-2018 Eğitim-Öğretim yılında ÇOMÜ; Siyasal Bilimler Fakültesinde öğrenim görmekte olan ve araştırmaya gönüllü olarak katılan 2. 3. ve 4. sınıf örgün ve ikinci öğretim öğrencileri ile sınırlıdır. Bu araştırmada, öğrencilerin, üniversite yaşam kalitesine ilişkin algıları var olan şekliyle betimlenmeye çalışılmıştır. Araştırmanın türü, öğrencilerin var olan yaşam kalitesi düzeylerini ortaya koyması açısından betimsel bir çalışmadır. Betimsel tarama modelleri kendi içinde iki bölüme ayrılmaktadır. Bu bölümler; genel tarama ve örnek olay taramalarıdır. İlişkisel tarama modeli genel tarama yöntemi içine giren bir yöntemdir. Genel tarama modelleri; çok sayıda elemandan oluşan bir evrende, evren hakkındaki genel yargıya varmak amacı ile evrenin tümü ya da ondan alınacak bir grup örnek ya da örneklem üzerinde yapılan tarama düzenlemeleridir (Karasar,2015). İlişkisel tarama modeli iki veya daha çok sayıda değişkenin birlikte değişim varlığını veya derecesini belirlemeye amaçlayan ve tarama yoluyla buluna ilişkilerin, neden-sonuç ilişkisinden çok değişkenlerden birinin durumunun bilinmesi halinde diğerinin sonuçlarının kestirilmesinde önemli sonuçlar veren araştırma modelidir (Karasar,2014).

Veri toplama aracı olarak, Eriş ve Anıl (2013) tarafından geliştirilen “Üniversite Yaşam Kalitesi Ölçeği” (ÜYKÖ) kullanılmıştır. Veri toplama aracı olarak anket tekniği kullanılmıştır. Saha çalışması 2017 – 2018 eğitim öğretim dönemi, bahar yarıyılında gerçekleştirilmiştir. Anketler öğrencilere yüz yüze görüşme yapılarak uygulanmıştır. ÜYKÖ, klasik test teorisi temel alınarak hazırlanmış, beşli Likert tipinde bir ölçektir. 35 madde ve beş alt boyuttan oluşmaktadır. Alt boyutlar sırasıyla, Öğretim Elemanı İle İlişkiler (ÖEI) 11 ifade, İdari Personel İle İlişkiler (İPI) 6 ifade, Öğrenciler Arası İlişkiler (ÖAI) 6 ifade, Üniversiteden Memnuniyet (ÜM) 6 ifade ve Sunulan Olanaklar (SO) 6 ifade yer almaktadır. Ölçeğe verilecek Üniversite Öğrencilerinin Yaşam Kalitesi Düzeylerinin Bazı Değişkenlere Göre İncelenmesi, cevaplar “Kesinlikle Katılmıyorum” (1 puan), “Katılmıyorum” (2 puan), “Kararsızım” (3 puan), “Katılıyorum” (4 puan) ve “Tamamen Katılıyorum” (5 puan) olarak derecelendirilmiştir. Verilerin analizinde, Üniversite Yaşam Kalitesi Ölçeğine ve alt boyutlarına ait ortalamaların iki kategorili değişkenlere göre karşılaştırması amacıyla bağımsız örneklem için t testi, üç ve daha fazla kategorili değişkenlere göre karşılaştırması amacıyla ise tek yönlü ANOVA testi kullanılmıştır. Ayrıca her bir değişken için ölçeğin tamamı ve alt boyutlarına ait toplam puanların ortalaması ve standart sapması hesaplanmıştır. Elde edilen veriler SPSS, istatistik paket programıyla analiz edilerek değerlendirilmiştir.

5.ARAŞTIRMANIN BULGULARI

Güvenilirlik Analizi: Güvenilirlik kavramı, yapılan her ölçüm için gereklidir, çünkü güvenilir bir test ya da ankette yer alan soruların birbirleri ile olan tutarlılığını ve kullanılan ölçeğin ilgililenen sorunu ne derece yansıttığını ifade eder. Güvenilirlik, elde edilen ölçümler üzerindeki yorumlar ve daha sonra ortaya çıkarılabilecek analizler için bir temel teşkil eder.

Çalışma kapsamında kullanılan Üniversite Yaşam Kalitesi Ölçeğini oluşturan Öğretim Elemanı İle İlişkiler, İdari Personel İle İlişkiler, Öğrenciler Arası İlişkiler, Üniversiteden Memnuniyet ve Sunulan Olanaklar ilişkin alt boyutlar güvenilirlik analizleri her bir alt boyut için sırasıyla ayrı olarak yapılmıştır.

Tablo 1: Üniversite Yaşam Kalitesi Ölçeğine İlişkin Alt Boyutlar Güvenilirlik Analizi

N=240	Öğretim Elemanı ile İlişkiler	İdari Personel İle İlişkiler	Öğrenciler Arası ilişkiler	Üniversite Memnuniyet	Sunulan Olanaklar
Cronbach Alfa	$\alpha=0.869$	$\alpha=0.770$	$\alpha=0.650$	$\alpha=0.817$	$\alpha=0.612$

Kalaycı (2008: 405)’ya göre Cronbach’s Alpha katsayısına bağlı olarak ölçeğin güvenilirliği aşağıdaki gibi yorumlanmaktadır (Kalaycı,2008):

0.00 $\leq$ Alpha $<$ 0.40 ise ölçek güvenilir değildir.

0.40<= Alpha<0.60 ise ölçeğin güvenilirliği düşüktür.

0.60<= Alpha<0.80 ise ölçek oldukça güvenilirdir.

0.80<= Alpha<1.00 ise ölçek yüksek derecede güvenilir bir ölçektir.

Bir ölçme aracının ölçümünü etkileyen bütün özellikler değişmiyor ve tekrarlanan ölçümlerde elde edilen değerler değişmiyorsa ölçeğin güvenilirliği yüksektir.

Öğrencilerin üniversite yaşam kalitesi profilini ortaya koymak için seçilen çalışma grubunda, ÇOMÜ, Siyasal Bilimler Fakültesi Öğrencilerine ait fakültelerde 2017-2018 eğitim öğretim yılında gönüllü olarak çalışmaya katılan 304 öğrenci bulunmaktadır. Öğrencilerin okudukları bölümler ve cinsiyet dağılımlarına ilişkin sayılar Tablo 2’de verilmiştir.

Tablo 2: Bölümler ve Cinsiyet Dağılımları

		Cinsiyet		Toplam	
		Kadın	Erkek		
BÖLÜM	Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi 4. sınıf	n	23	7	30
		Bölüm	76,7	23,3	100,0
		Cinsiyet	13,5	5,3	9,9
	Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi 3. sınıf Ö.Ö	n	15	10	25
		Bölüm	60,0	40,0	100,0
		Cinsiyet	8,8	7,5	8,2
	Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi 3. sınıf İ.Ö	n	19	23	42
		Bölüm	45,2	54,8	100,0
		Cinsiyet	11,1	17,3	13,8
	Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi 2. sınıf Ö.Ö	n	17	17	34
		Bölüm	50,0	50,0	100,0
		Cinsiyet	9,9	12,8	11,2
	Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi 2. sınıf İ.Ö	n	12	20	32
		Bölüm	37,5	62,5	100,0
		Cinsiyet	7,0	15,0	10,5
	İktisat 4. sınıf Ö.Ö	n	14	7	21
		Bölüm	66,7	33,3	100,0
		Cinsiyet	8,2	5,3	6,9
	İktisat 2. sınıf Ö.Ö	n	22	12	34
		Bölüm	64,7	35,3	100,0
Cinsiyet		12,9	9,0	11,2	
İktisat 3. sınıf Ö.Ö	n	19	9	28	
	Bölüm	67,9	32,1	100,0	
	Cinsiyet	11,1	6,8	9,2	
İktisat 3. sınıf İ.Ö	n	9	10	19	
	Bölüm	47,4	52,6	100,0	
	Cinsiyet	5,3	7,5	6,3	
İşletme 2. sınıf Ö.Ö	n	21	18	39	
	Bölüm	53,8	46,2	100,0	
	Cinsiyet	12,3	13,5	12,8	
Toplam		n	171	133	304
		%	56,3	43,8	100,0

Tablo 2 incelendiğinde; çalışmaya gönüllü katılım sağlayan öğrencilerin %56.3'ü (171) kız öğrencilerden, %43.8'i ise (133) erkek öğrencilerden oluşmaktadır. Katılımcıların %13.8'i Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi 3. sınıf (İÖ), %12.8'i İşletme 2. Sınıf (ÖÖ), %11.2'si İktisat 2. Sınıf (ÖÖ) ve Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi 2. Sınıf (ÖÖ) ve %10.5'i ise Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi 2. Sınıf (İÖ) öğrencilerin yüksek katılım gösterdikleri söylenebilir.

Katılımcıların üniversite yaşam kalitesi alt boyutlarının, öğretim elemanı ile ilişkiler, idari personel ile ilişkiler, öğrenciler arası ilişkiler, üniversiteden memnuniyet ve sosyal olanaklara ilişkin ortalama ve standart sapmaları tablo 3'de verilmiştir.

Tablo 3: Üniversite Yaşam Kalitesi Alt Boyutlar Ortalama ve Standart Sapma

Boyutlar	$\bar{x}$	s
Öğretim Elemanı ile İlişkiler	3,0894	,04076
İdari Personel ile İlişkiler	3,0866	,04184
Öğrenciler Arası İlişkiler	3,1826	,03526
Üniversiteden Memnuniyet	3,3618	,04692
Sunulan Olanaklar	2,7319	,03785

Üniversite yaşam kalitesi alt boyutlarının ortalamaları ve standart sapmaları incelendiğinde en düşük ortalamanın, Üniversitede sunulan olanaklar boyutunda ($\bar{x}=2.7319$), en yüksek ortalamanın ise; Üniversiteden memnuniyet boyutunda ($\bar{x}=3.3618$) olduğu tespit edilmiştir.

H_1 : Öğrencilerin yaşam kalitesi alt boyutları algısı ile cinsiyete göre anlamlı bir farklılık vardır.

Katılımcıların cinsiyeti ile üniversite yaşam değerleri arasında anlamlı bir ilişki olup olmadığını ölçmek için t testi yapılmıştır. Söz konusu bulgular tablo 4'de gösterilmiştir.

Tablo 4: Üniversite Yaşam Kalitesi Boyutları ile Cinsiyet Karşılaştırma

	cinsiyet	$\bar{x}$	s	sd	t	p
Öğretim Elemanı ile ilişkiler	Kadın	3,0888	,71405	,05460	-0,18	,986
	Erkek	3,0902	,70918	,06149		
İdari Personel ile ilişkiler	Kadın	3,0780	,74432	,05692	-0,235	,814
	Erkek	3,0977	,71278	,06181		
Öğrenciler Arası ilişkiler	Kadın	3,1140	,62452	,04776	-2,233	,026
	Erkek	3,2707	,59267	,05139		
Üniversiteden Memnuniyet	Kadın	3,3275	,83762	,06405	-0,835	,404
	Erkek	3,4060	,79332	,06879		
Sunulan Olanaklardan	Kadın	2,7027	,68968	,05274	-0,885	,377
	Erkek	2,7694	,62013	,05377		

Cinsiyet bakımından alt boyutlar arasında anlamlı fark “Öğrenciler Arası İlişkiler” alt boyutunda saptanmıştır. Buna göre H1 hipotezi, öğrenciler arası ilişkiler alt boyutunda kabul edilmiş, diğer boyutlarda red edilmiştir. Öğrencilerin, üniversite yaşam değeri boyutlarından, öğrenciler arası ilişkileri daha olumlu buldukları ifade edilebilir. Ortalamalara bakıldığında, erkek öğrencilerin, öğrenciler arası ilişkileri algulamalarının, kız öğrencilere göre daha yüksek olduğu da söylenebilir. Diğer alt boyutlar ve cinsiyet arasında anlamlı bir fark görülmemektedir. Cinsiyet ve diğer boyutlar arasında anlamlı bir ilişki yoktur. “Üniversiteden Memnuniyet” boyutunun en yüksek ortalamaya sahip olduğu görülmektedir. Erkek öğrencilerin ortalamada puanı ($\bar{x}=3.4060$), kız öğrencilerin ortalama puanından daha yüksek bulunmuştur.

H₂: Öğrenci topluluklarına üye olma ile yaşam kalitesi boyutları arasında anlamlı bir farklılık vardır.

Çalışmaya katılan öğrencilerin bir öğrenci topluluğuna üye olup olmama durumu ile üniversite yaşam kalitesi arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığı t testi ile incelenmiştir. Öğretim elemanı ile ilişkiler ($t=1,681$; $p=0,092$), idari personel ile ilişkiler ($t=1,114$, $p=0,262$), öğrenciler arası ilişkiler ($t=0,501$; $p=0,605$); üniversiteden memnuniyet ($t=0,904$, $p=0,361$) ve sunulan olanaklar ise ($t=-0,936$, $p=0,348$) olarak tespit edilmiştir. Buna göre topluluğa üye olma ve üniversite yaşam kalitesi boyutları arasında anlamlı fark bulunamamıştır. Dolayısıyla H₂ hipotezi red edilmiştir. Herhangi bir topluluğa üye olan öğrenci ile üye olmayan öğrenci arasında üniversite yaşam kalitesi ile ilgili memnuniyet veya algı farklılığı yoktur. Topluluğa üye olma oranlarına bakıldığında topluluğa üye olan öğrenci %36.2 oranında tespit edilmiştir. Bu oran oldukça düşüktür.

Çalışma kapsamında öğrencilerin okudukları bölüm-sınıf-öğrenim şekline göre, yaşam kalitesi düzeylerinde anlamlı bir fark olup olmadığı incelenmiştir. Elde edilen veriler tablo 5’te gösterilmektedir.

Tablo 5: Bölümlere göre Üniversite Yaşam kalitesi Boyutlarının Ortalama ve Standart Sapma Değerleri

Bölüm	Öğretim Elemanı ile ilişkiler		İdari Personel ile ilişkiler		Öğrenciler Arası ilişkiler		Üniversiteden Memnuniyet		Sunulan Olanaklardan	
	$\bar{x}$	s	$\bar{x}$	s	$\bar{x}$	s	$\bar{x}$	s	$\bar{x}$	s
Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi 4. sınıf	2,95	,628	2,82	,825	2,96	,803	2,98	,852	2,61	,651
Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi 3. sınıf Ö.Ö	3,05	,753	3,06	,844	3,08	,616	3,15	,845	2,63	,591
Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi 3. sınıf İ.Ö	3,13	,682	3,00	,762	3,23	,491	3,45	,908	<u>2,51</u>	,706
Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi 2. sınıf Ö.Ö	3,26	,902	3,08	,863	3,08	,641	3,03	,84	2,69	,724
Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi 2. sınıf İ.Ö	3,40	,628	3,61	,484	3,09	,595	3,82	,647	2,94	,693
İktisat 4. sınıf Ö.Ö	3,25	,628	3,00	,654	3,19	,504	3,19	800	2,85	,517
İktisat 2. sınıf Ö.Ö	2,82	,732	2,94	,791	3,30	,633	3,44	,954	2,94	,591
İktisat 3. sınıf Ö.Ö	3,14	,664	3,13	,670	3,54	,387	3,60	,628	2,86	,625
İktisat 3. sınıf İ.Ö	3,12	,618	3,08	,485	3,49	,442	3,76	,485	2,86	,658
İşletme 2. sınıf Ö.Ö	2,83	,626	3,09	,622	2,98	,657	3,23	,606	2,56	,636
Toplam	3,09	,710	3,08	,729	3,18	,614	3,36	,818	2,73	,659

Bölümlere göre üniversite yaşam kalitesi boyutlarına ilişkin ortalamalar incelendiğinde, öğretim elemanı ile ilişkiler ($\bar{x}=3.40$) ve idari personel ile ilişkiler ($\bar{x}=3.61$) boyutunda *en yüksek değer Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi 2. Sınıf İÖ* öğrencilerinde görülmektedir. Öğrenciler arası ilişkiler boyutunda ($\bar{x}=3.54$) en yüksek ortalama iktisat 3. Sınıf ÖÖ öğrencilerinde tespit edilmiştir. Üniversiteden memnuniyet boyutu ortalamaları incelendiğinde, en yüksek ortalama ($\bar{x}=3.82$), *Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi 2 Sınıf İÖ* öğrencileri, ($\bar{x}=3.76$) ortalama ile *İktisat 3. Sınıf ÖÖ öğrencileri* ($\bar{x}=3.60$) öğrencilerinde görülmektedir. Çalışma kapsamında ki bölümlerin, sunulan olanaklar boyutunda ortalamalarının düşük olduğu söylenebilir. En düşük ortalama ise sunulan olanaklar boyutunda ($\bar{x}=2.51$) ortalama ile *Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi 3. sınıf İ.Ö* öğrencilerinde görülmektedir.

H_{1a} : Öğrencilerin okudukları bölümlerarası ile yaşam kalitesi alt boyutlar arasında anlamlı bir fark vardır.

Üniversite yaşam kalitesi boyutları ile bölümler bazında farklılık olup olmadığı incelenmiş ve Tablo 6'da söz konusu değerler verilmiştir.

Tablo 6: Üniversite Yaşam Kalitesi Boyutları ile Bölümlerarası Karşılaştırma

		Kareler toplamı	sd	Kareler ort.	F	Sig.
Öğretim Elemanı ile İlişkiler	Gruplarası	10,396	9	1,155	2,380	,013
	Gruplarıçi	142,669	294	,485		
	Toplam	153,065	303			
İdari Personel ile İlişkiler	Gruplarası	12,369	9	1,374	2,714	,005
	Gruplarıçi	148,905	294	,506		
	Toplam	161,274	303			
Öğrenciler Arası İlişkiler	Gruplarası	9,933	9	1,104	3,103	,001
	Gruplarıçi	104,573	294	,356		
	Toplam	114,506	303			
Üniversiteden Memnuniyet	Gruplarası	22,384	9	2,487	4,053	,000
	Gruplarıçi	180,424	294	,614		
	Toplam	202,808	303			
Sunulan Olanaklar	Gruplarası	7,887	9	,876	2,077	,031
	Gruplarıçi	124,069	294	,422		
	Toplam	131,956	303			

Üniversite yaşam kalitesi alt boyutları ANOVA sonuçları şöyledir. *Öğretim elemanı ile ilişkilerden memnuniyet* ($F=2.380$, $p<0.05$), *İdari personel ile ilişkiler boyutundan memnuniyet* ($F=2.714$, $p<0.05$), *Öğrenciler arası ilişkiler boyutundan memnuniyet* ($F=3.103$, $p<0.05$), *Üniversiteden memnuniyet* ($F=4.053$, $p<0.05$) ve *sunulan olanaklardan memnuniyet* ($F=2.077$, $p<0.05$) olarak tespit edilmiştir. Tüm alt boyutları açısından istatistiksel olarak anlamlı farklılıklar bulunmuştur. Her bir alt boyut için anlamlı farkın kaynağı araştırılmıştır. Bölümler ve üniversite yaşam kalitesi boyutları arasında ki farklılıklar tablo 7'de verilmiştir.

Tablo 7: Üniversite Yaşam Kalite Boyutları ve Bölümler arası Ortalama Farkları

Boyutlar	Bölüm	Bölüm	Ortalama Farkı
Öğretim elemanı ile ilişkiler	SBKY 2. Sınıf (İÖ)	İktisat 2. Sınıf ÖÖ	0,57453
		İşletme 2. Sınıf ÖÖ	0,56658
İdari Personel ile ilişkiler	SBKY 4. Sınıf (ÖÖ)	SBKY 2. Sınıf İÖ	-0,79201
	SBKY 2.sınıf (İÖ)	SBKY 2.sınıf İÖ	-0,61979
		SBKY 3. Sınıf İÖ	0,61979
		İktisat 4. Sınıf ÖÖ	0,61979
		İktisat 2. Sınıf ÖÖ	0,67862
		İktisat 3. Sınıf İÖ	0,53207
		İşletme 2.sınıf ÖÖ	-0,52150
Öğrenciler arası ilişkiler	İktisat 3.sınıf (İÖ)	İşletme 2.sınıf ÖÖ	0,50405
	İktisat 3.sınıf (ÖÖ)	SBKY 4.sınıf ÖÖ	-0,58651
		SBKY 2.sınıf ÖÖ	-0,45938
		SBKY 2.sınıf İÖ	-0,44866
		İşletme 2.sınıf ÖÖ	-0,56044
Üniversiteden memnuniyet	SBKY 4.sınıf (ÖÖ)	SBKY 2.sınıf İÖ	-0,83958
		İktisat 3.sınıf İÖ	-0,77982
	SBKY 2.sınıf (ÖÖ)	SBKY 2. Sınıf İÖ	-0,78860
		İktisat 3. Sınıf İÖ	-0,72884
		İşletme 2.sınıf ÖÖ	0,58787

Öğretim elemanı ile ilişkiler boyutunda, SBKY 2. Sınıf (İÖ) ile İktisat 2.sınıf (ÖÖ) ve İşletme 2. Sınıf (ÖÖ) arasında anlamlı fark bulunmaktadır. Üniversite yaşam kalitesi alt boyutu olan öğretim elemanı ile ilişkiler boyutunda, Siyasal Bilimler Fakültesi, SBKY 2 (İÖ), İktisat 2(ÖÖ) ve İşletme 2(ÖÖ) sınıfları ve bölümleri arasında farklılık olduğu söylenebilir. Bölümler ve sınıflar öğretim elemanı ile ilişkileri farklı şekilde algılamakta, farklı şekilde etkilenmektedir.

İdari personel ile ilişkiler boyutunda, SBKY 4.sınıf (ÖÖ), SBKY 3. Sınıf (İÖ), SBKY 2. Sınıf (İÖ), öğrencileri arasında anlamlı fark tespit edilmiştir. SBKY 2. Sınıf (İÖ) ile SBKY 3. Sınıf (İÖ), iktisat 4 (ÖÖ), iktisat 2. Sınıf (ÖÖ), iktisat 3. Sınıf (İÖ) ve işletme 1. Sınıf (ÖÖ) öğrencileri arasından anlamlı fark bulunmaktadır.

Öğrenciler arası ilişkiler boyutunda, İktisat 3. Sınıf (ÖÖ) ile SBKY 4. Sınıf (ÖÖ), SBKY 2. Sınıf (ÖÖ), SBKY 2. Sınıf (İÖ), işletme 2. Sınıf (ÖÖ) arasında anlamlı farklar bulunmaktadır. İktisat 3. Sınıf (İÖ) ile İşletme 2. Sınıf (ÖÖ) öğrencileri arasında da anlamlı fark bulunmuştur. Sınıflar ve bölümler bazında farklı algılamalar söz konusudur.

Üniversiteden memnuniyet boyutunda, SBKY4. Sınıf (ÖÖ) ile SBKY 2. Sınıf (İÖ), İktisat 3. Sınıf (İÖ) öğrencileri arasından anlamlı fark bulunmuştur. SBKY 2. Sınıf (ÖÖ) ile SBKY 2. Sınıf (İÖ) ve iktisat 3. Sınıf (İÖ) arasında anlamlı fark bulunmuştur. Yine SBKY 2. Sınıf (İÖ) ile işletme 2. Sınıf (ÖÖ) arasında da anlamlı fark vardır. Dolayısıyla

H_{1a} hipotezi tüm alt boyutlarda kabul edilmiştir.

H_{1b} : Üniversite yaşam kalitesi ve öğrencilerin ikamet ettiği yerleşim yerine göre anlamlı farklılıklar vardır.

Tablo 8 incelendiğinde, üniversite yaşam kalitesi ve öğrencilerin ailelerinin ikamet ettiği yerleşim yerinin türüne göre, aldıkları puanların ortalaması karşılaştırıldığında, istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunamamıştır.

Tablo 8: Üniversite yaşam kalitesi boyutları ile Yerleşim-İkametgah yeri karşılaştırma

		Kareler toplamı	sd	Kareler ort.	F	Sig.
Öğretim Elemanı ile İlişkiler	Gruplararası	,268	4	,067	,131	,971
	Gruplariçi	152,798	299	,511		
	Toplam	153,065	303			
İdari Personel ile İlişkiler	Gruplararası	2,394	4	,599	1,127	,344
	Gruplariçi	158,880	299	,531		
	Toplam	161,274	303			
Öğrenciler Arası İlişkiler	Gruplararası	1,955	4	,489	1,299	,271
	Gruplariçi	112,551	299	,376		
	Toplam	114,506	303			
Üniversiteden Memnuniyet	Gruplararası	2,420	4	,605	,903	,463
	Gruplariçi	200,388	299	,670		
	Toplam	202,808	303			
Sunulan Olanaklar	Gruplararası	3,037	4	,759	1,761	,137
	Gruplariçi	128,919	299	,431		
	Toplam	131,956	303			

Üniversite yaşam kalitesi ve öğrencilerin ailelerinin ikamet ettiği yerleşim yerinin türüne göre, aldıkları puanların ortalaması karşılaştırıldığında, istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunamamıştır. Dolayısıyla H_{1b} hipotezi red edilmiştir.

Ailelerin yerleşim yeri ile boyutlar arasında ortalamalar incelendiğinde; öğretim elemanı ile ilişkiler boyutunda en yüksek ortalama kasaba yerleşim yerinde ikametgah edenler ($\bar{x}=3.19$), idari personelle ilişkiler boyutunda en yüksek ortalama köyde ikametgah edenler ($\bar{x}=3.28$), öğrenciler arası ilişkiler boyutunda ne yüksek ortalama kasabada ikametgah edenler ($\bar{x}=3.40$), üniversiteden memnuniyet boyutunda ise kasabada ikametgah edenler ($\bar{x}=3.66$) ve sunulan olanaklar boyutu ile ikametgah yeri ortalamaları oldukça düşük bulunmuştur. Köyde ikametgah edenlerin, sunulan olanaklardan memnuniyet oranı en yüksek ($\bar{x}=2.73$) olarak hesaplanmıştır.

H_{1c} : Öğrencilerin genel akademik not ortalamaları ile üniversite yaşam kalitesi alt boyutları arasında anlamlı bir fark vardır.

Çalışma kapsamında öğrencilerin genel akademik not ortalamaları ile üniversite yaşam kalitesi alt boyutları arasında tek yönlü ANOVA analizine göre aldıkları puanların ortalaması karşılaştırıldığına, istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunamamıştır.

Tablo 9: Üniversite Yaşam Kalitesi boyutları ile Genel Akademik Not ortalaması karşılaştırma

		Kareler toplamı	sd	Kareler ort.	F	Sig.
Öğretim Elemanı ile İlişkiler	Gruplarasası	4,348	5	,870	1,742	,125
	Gruplarıçi	148,717	298	,499		
	Toplam	153,065	303			
İdari Personel ile İlişkiler	Gruplarasası	1,715	5	,343	,641	,669
	Gruplarıçi	159,560	298	,535		
	Toplam	161,274	303			
Öğrenciler Arası İlişkiler	Gruplarasası	3,399	5	,680	1,823	,108
	Gruplarıçi	111,107	298	,373		
	Toplam	114,506	303			
Üniversiteden Memnuniyet	Gruplarasası	1,703	5	,341	,505	,773
	Gruplarıçi	201,105	298	,675		
	Toplam	202,808	303			
Sunulan Olanaklar	Gruplarasası	2,208	5	,442	1,014	,409
	Gruplarıçi	129,748	298	,435		
	Toplam	131,956	303			

Akademik başarısı 1.00 olan ya da 3.50 olan arasında üniversite yaşam kalitesi boyutları bazında anlamlı bir farklılık yoktur. Dolayısıyla H_{1c} hipotezi red edilmiştir.

Akademik başarı ile ilgili diğer veriler şunlardır: Katılımcıların akademik başarı ortalamaları incelendiğinde, %37.5'i not ortalaması 2.01-2.50, %24.7'si 1.51-2.00, %23.7'si ise 2.51-3.00 aralığındadır. 3.50 üstü not ortalaması %0.7 ve 3.01-3.50 arası not ortalaması ise %3.9 olarak tespit edilmiştir. Yine katılımcıların üniversite kütüphanesini %63.8 sınav haftalarında ders çalışmak için tercih ettiklerini, %21.4'ü ödev yapma-proje çalışmaları esnasında kullandıklarını, %37.2'si kitap almak için, %9.5 'i ise diğer sebeplerden kütüphaneyi tercih ettiklerini ifade etmişlerdir. Çalışma kapsamında üniversite kütüphanesinin etkili bir şekilde kullanılmadığı, sadece mekânsal anlamda yararlanmak için kullanıldığı tespit edilmiştir.

H_{1d} : Öğrencilerin gelir durumu ile üniversite yaşam kalitesi alt boyutları arasında anlamlı bir fark vardır.

Çalışma kapsamında öğrencilerin aylık gelirlerine ait ANOVA sonuçları tablo 10'da görülmektedir. Üniversite yaşam kalitesinin geneline bakıldığında, istatistiksel olarak an-

lamalı bir fark bulunmadığı görülmektedir.

Tablo 10: Üniversite yaşam kalitesi boyutları ile Aylık gelir arası karşılaştırma

		Kareler toplamı	sd	Kareler ort.	F	Sig.
Öğretim Elemanı ile İlişkiler	Gruplararası	1,192	4	,298	,587	,672
	Gruplarıçi	151,873	299	,508		
	Toplam	153,065	303			
İdari Personel ile İlişkiler	Gruplararası	,640	4	,160	,298	,879
	Gruplarıçi	160,635	299	,537		
	Toplam	161,274	303			
Öğrenciler Arası İlişkiler	Gruplararası	,613	4	,153	,402	,807
	Gruplarıçi	113,894	299	,381		
	Toplam	114,506	303			
Üniversiteden Memnuniyet	Gruplararası	1,295	4	,324	,480	,750
	Gruplarıçi	201,513	299	,674		
	Toplam	202,808	303			
Sunulan Olanaklar	Gruplararası	3,056	4	,764	1,772	,134
	Gruplarıçi	128,900	299	,431		
	Toplam	131,956	303			

Aylık gelir düzeyi 1000tl üstü olan öğrenci ile aylık 250 TL geliri olan öğrencilerin üniversite yaşam kalitesi boyutları arasından anlamlı bir fark tespit edilememiştir. H_{1d} hipotezi red edilmiştir.

Ayrıca katılımcılara anne çalışma durumları sorulmuştur. Katılımcıların annelerinin %28'i çalıştığını, %61.5'i çalışmadığını, %7.2'si emekli olduğunu ve %3.3 ise diğer seçeneğini işaretlemiştir. Baba çalışma durumları incelendiğinde ise, %64.1'i babasının çalıştığını, %26.0'ı emekli olduğunu, %4.6'sı babasının çalışmadığını ve %5.3 diğer seçeneğini işaretlemişlerdir.

H_3 : Bölüm ile yaşam kalitesi boyutları arasında karşılaştırıldığında anlamlı bir farklılık vardır.

Tablo 11 incelendiğinde, çalışma kapsamında bölümler bazında, üniversite yaşam kalitesini değerlendirmesi incelendiğinde (304 katılımcıdan 219'u) %72 oranında, üniversite yaşam kalitesini orta düzey olduğunu ifade etmişlerdir.

Tablo 11: Bölüm ve Üniversite Yaşam Kalitesi Karşılaştırma

			BÖLÜMÜNÜZ										Toplam
			SBKY 4. sınıf	SBKY 3. sınıf (Ö.Ö)	SBKY 3. sınıf (İ.Ö)	SBKY 2. sınıf (Ö.Ö)	SBKY 2. sınıf (İ.Ö)	İktisat 4. sınıf (Ö.Ö)	İktisat 2. sınıf (Ö.Ö)	İktisat 3. sınıf (Ö.Ö)	İktisat 3. sınıf (İ.Ö)	İşletme 2. sınıf (Ö.Ö)	
ÜNİVERSİTE YAŞAM KALİTENİZİ NASIL DEĞERLENDİRİYORSUNUZ?	Düşük	n Üniversite yaşam kalitesi bölüm	17,6 30,0 21	17,6 36,0 15	13,7 16,7 29	5,9 8,8 24	5,9 9,4 26	7,8 19,0 14	3,9 5,9 25	11,8 21,4 20	2,0 5,3 17	13,7 17,9 28	100,0 16,8 219
	Orta	n Üniversite yaşam kalitesi bölüm	9,6 70,0 0	6,8 60,0 1	13,2 69,0 6	11,0 70,6 7	11,9 81,3 3	6,4 66,7 3	11,4 73,5 7	9,1 71,4 2	7,8 89,5 1	12,8 71,8 4	100,0 72,0 34
	Yüksek	n Üniversite yaşam kalitesi bölüm	0,0 0,0 30	2,9 4,0 25	17,6 14,3 42	20,6 20,6 34	8,8 9,4 32	8,8 14,3 21	20,6 20,6 34	5,9 7,1 28	2,9 5,3 19	11,8 10,3 39	100,0 11,2 304
Toplam		n Üniversite yaşam kalitesi bölüm	9,9 100,0	8,2 100,0	13,8 100,0	11,2 100,0	10,5 100,0	6,9 100,0	11,2 100,0	9,2 100,0	6,3 100,0	12,8 100,0	100,0 100,0

Diğer yüzdeler incelendiğinde, üniversite yaşam kalitesini, %16,8'i (51 öğrenci) düşük bulduğunu, %11,2 (34 öğrenci) oranında katılımcı yaşam kalitesinin yüksek olduğunu ifade etmişlerdir. Öğrencilerin, üniversitelerini yaşam kalitesi açısından ortalama bir düzeyde buldukları, dolayısıyla H_3 hipotezi kabul edilmiştir.

Ayrıca elde edilen diğer veriler şunlardır. Lisansüstü eğitim almak isteyenlerin %26,6'sı ÇOMÜ'de eğitimlerini devam ettirmek istemektedir. Katılımcıların %53,9'u mezuniyet sonrası lisansüstü eğitim almak istemekte, %46,1 ise düşünmediklerini ifade etmektedir. Lisansüstü eğitim sonrasında katılımcıların %41,8'i ÇOMÜ'de akademisyen olarak kalmak istediklerini, %22,4'ü istemediklerini, %20,4'ü kararsız olduklarını ifade etmişlerdir. Katılımcıların %15,5'i ise akademisyen olarak kalmak isteyip istemedikleri sorusuna cevap vermemiştir.

6. TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu çalışmada, yükseköğretim öğrencilerinin üniversitenin kendilerine sunmuş olduğu hizmetler bağlamında yaşam kalitesine ilişkin algıları, memnuniyetleri bazı değişkenler arasındaki ilişki tespit edilmeye çalışılmıştır. Bu doğrultuda Üniversite Yaşam Kalitesi Ölçeğine ve alt boyutlarına ait ortalamaların iki kategorili değişkenlere göre karşılaştırması yapılmıştır. İlgili alan yazın incelendiğinde çıkan sonuçların birbirine benzer olduğu tespit edilmiştir. Üniversite yaşam kalitesi ölçeğine ilişkin tüm alt boyutlarda güvenilirlik ve geçerlilik yüksek düzeydedir. Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Siyasal Bilimler

Fakültesinden memnuniyet oranları %72 olarak tespit edilmiştir. Köksal'a (2015) göre, üniversite yaşam kalitesinin ortaya çıkmasında üniversite yönetiminin uygulamalarının yanı sıra, sosyal ortamın da önemli bir payı vardır. Üniversite yönetimi tarafından sunulan akademik ve sosyal imkanlar öğrencilerin beklentilerine cevap verdiği ölçüde öğrencilerin üniversite hayatlarından memnun olmakta ve böylece yaşam kaliteleri yükselmektedir. Çalışma da memnuniyet oranının daha yüksek olabilmesi için üniversite yönetiminin ve fakülte yönetiminin öğrencilerin beklentilerini ortaya çıkaracak ve varolan durumu tespit etme çalışmaları ile elde edilen bulguları değerlendirilmeleri gerekmektedir. Çalışma kapsamında öğrencilerin memnuniyet derecelerinin orta düzey çıkma nedenlerinin araştırması için bir çalışma yapılması önerilmektedir. Böylelikle hem üniversite hem de öğrenci için kaliteyi arttıracak düzenlemeler yapılabilir. Ayrıca İnal ve Sadık (2011) göre okul yaşam kalitesi, okul-öğrenci etkileşimini ve bu etkileşim sonucunda ortaya çıkacak bulguları tüm boyutlarıyla ayrıntılı olarak kapsayan ve ortaya çıkabilecek sorunların çözümünde etkili çözüm yolları bulunmasına yardımcı olabilecek eğitsel bir boyuttur.

Üniversite kütüphanesi haftanın her günü 24 saat hizmet veren bir birimdir. Öğrencilerin kütüphane kullanım nedeni olarak sadece, sınav haftalarında ders çalışma amacı kütüphaneyi kullandıkları tespit edilmiştir. Üniversitelerin bilim ve araştırma merkezleri olduğu düşünüldüğünde, sadece sınav zamanı kütüphane kullanımı oldukça ironik bir durumdur. Sunulan bu imkanın Siyasal Bilimler Fakültesi öğrencileri tarafından tercih edilmediği, proje ya da araştırmaya çok zaman ayırmadıkları, akademisyenlerin kütüphane kullanımı için yönlendirmelerin eksik olduğu söylenebilir. Üniversite öğrencisi olan gençlerimiz yarınlarmın bürokratları olma yolunda, şimdiden geleceğe dair fikirler üretebilmeli, projeler yaratabilmelidir ki yakın gelecekte görevleri başında ne yapmaları gerektiğini bilen, sorumluluk taşıyabilen, ülkeye faydalı bireyler haline dönüşebilsinler. Şimdiden yapılacak her araştırma, her öğrenme, her yeni bilgi geleceğin yapı taşları için bir adım olacaktır.

Çalışma kapsamında lisansüstü eğitim yapmak isteyen öğrenci sayısı orta düzeydedir. Lisansüstü eğitim yapmak isteyen öğrencilerin yarıya yakını ÇOMÜ'de eğitimlerinde devam etmek isterken aynı oranda öğrenci ÇOMÜ'de eğitimlerine devam etmek istemediklerini ifade etmişlerdir. Yine akademisyen olarak mesleğe devam etmek isteyen öğrencilerin ÇOMÜ'de devam etme oranları oldukça düşük bulunmuştur. Argon ve Kösterelioğlu'na (2009) göre, öğrencilerin fakülte kültürüne ilişkin olumlu algılarının artması durumunda, üniversite yaşam kalitesi alt boyutlarından öğretim elemanı-öğrenci iletişimi, kimlik, gelecek, karara katılım ve sınıf ortamı alt boyutlarına ilişkin algılarının da olumlu yönde artacağı veya tam tersi olarak fakülte kültürüne ilişkin olumlu algılarının azalması durumunda üniversite yaşam kalitesi boyutlarından öğretim elemanı- öğrenci iletişimi, kimlik, gelecek, karara katılım ve sınıf ortamı alt boyutlarına ilişkin olumlu algılarının azalacağını ifade etmektedirler.

Lisansüstü eğitim ve akademisyen olarak kalma oranlarının düşük çıkmasına rağmen, katılımcıların üniversite yaşam kalitesi alt boyutlarından en yüksek ortalamanın; sadece üniversiteden memnuniyet boyutunda olduğu tespit edilmiştir. Salici (2010) da yaptığı çalışmada alt boyutlar ve değişkenlere göre istatistiksel olarak anlamlı bir fark olmadığı sonucuna varmıştır. Öğrencilerin üniversite memnuniyet yüksek fakat fakülte

bazında memnuniyetleri orta düzey olabilir. Üniversitenin sunduğu imkanlar, öğrencilerin beklentileri ile uyumlu olabilir. Fakat eğitim öğretim aldıkları fakültenin sunduğu akademik, idari vb. boyutlarda beklentilerin düzeyi yetersiz olabilir. Köksal (2015) yapılan çalışmaya göre, fakülteden memnuniyet boyutu tarafından anlamsızlık algıları öğretim elemanlarından memnuniyet ve fakülteden memnuniyet boyutları tarafından negatif yönde ve anlamlı düzeyde yordanmaktadır. Öğrencilerin okul yaşam kalitesine ilişkin algılarının düşük düzeyde olması, öğrencilerin devamsızlık yapmalarına, okula yabancılaşmalarına ve bunun sonucunda ise okulu bırakmaya yönelmelerine sebep olmaktadır.

Cinsiyet bakımından anlamlı fark sadece “Öğrenciler Arası İlişkiler” alt boyutunda saptanmıştır. Diğer alt boyutlarda anlamlı fark tespit edilememiştir. Erkek öğrencilerin, öğrenciler arası ilişkileri algılamaları, kız öğrencilere göre daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Ahmet ve Akdemir’e göre (2015), bu bulgu, öğrencilerin sınıf arkadaşlarıyla daha fazla zaman geçirdikçe kişilerarası ilişkilerinin geliştiği, fakülte ortamını daha fazla benimsedikleri ve fakülteye ilişkin memnuniyet düzeylerinin daha olumlu hale geldiği biçiminde yorumlanabilir. Okul yaşamının öğrenciler için daha anlamlı hale getirilmesi ve geleceklere açısından bir anlam ifade etmesi için eğitim sisteminin bütün paydaşları tarafından gerekli planlamalar ve çalışmalar yapılabilir. Eriş ve Anıl (2015) çalışmalarında, öğrencilerin üniversite yaşam kalitesi seviyeleri arasında cinsiyete göre anlamlı bir fark bulunmuştur. Bu bulguya dayanarak, kız öğrencilerin üniversite yaşam kalitesini daha olumlu buldukları söylenebilir. Doğanay ve Sarı ise(2007) çalışmalarında öğrencilerinin üniversite yaşam kalitesini belirlemek amacıyla yaptıkları çalışmalarında, cinsiyete yönelik anlamlı bir fark bulunmadığını belirtmişlerdir.

Yapılan çalışmada, topluluğa üye olma ve üniversite yaşam kalitesi boyutları arasında anlamlı fark bulunamamıştır. Herhangi bir topluluğa üye olan öğrenci ile üye olmayan öğrenci arasına üniversite yaşam kalitesi algıları ile memnuniyet arasında fark tespit edilememiştir. Katılımcıların topluluğa üye olma oranları şöyledir. Topluluğa üye olanlar %36.2 oranında ve %63.8 oranında topluluğa üye olmadıkları tespit edilmiştir. Dolayısıyla topluluğa katılım oranı oldukça düşüktür. Üniversite yaşam kalitesi alt boyutlarında memnuniyet oranlarının düşük veya orta düzey olması ve değişkenlere göre anlamlı farklar bulunamama sebepleri olarak, öğrencilerin sunulmuş olanaklarının farkında olmadıkları ya da tercih etmedikleri söylenebilir. Sadece akademik anlamda eğitim öğretim faaliyetlerine katılan öğrencilerin, imkanlardan yararlanmadığı sürece üniversitenin yaşam kalitesinden memnuniyet oranlarının yüksek olması beklenemez. Eriş ve Anıl (2015) de yaptıkları çalışmada bu durumu destekler niteliktedir. Bir öğrenci topluluğuna üye olan öğrenciler, olmayanlara göre, üniversite yaşam kalitesini daha olumlu bulmaktadırlar. Ortalamalar arasındaki bu fark, istatistiksel olarak anlamlıdır. Herhangi bir öğrenci topluluğuna üye olan öğrenciler, daha fazla öğrenci ile iletişime geçebilmekte, daha fazla sosyalleşebilmektedir. Bu da beraberinde sosyal olanaklardan daha fazla yararlanabilme ve iletişim yeteneğini geliştirebilme şansını arttırmaktadır. Bir topluluğa üye olarak üniversite yaşamını daha aktif hale getiren öğrenciler, bunun bir sonucu olarak üniversite yaşam kalitelerini da arttırmış olmaktadır.

Çalışma kapsamında bölümler bazında, üniversite yaşam kalitesini değerlendirmesi incelendiğinde katılımcıların %72’si, üniversite yaşam kalitesini orta düzey olduğu-

nu ifade etmişlerdir. Siyasal Bilimler Fakültesi, Bakanlar Kurulu'nun 2016/8555 sayılı 16.02.2016 tarihli kararıyla "İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi", "Siyasal Bilimler Fakültesi" olarak değiştirilmiş ve 08.04.2016 tarih ve 29678 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır. Bu nedenle dönüşüm yaşayan yeni bir fakülte olmasından dolayı idari ve akademik anlamda tamamlanması gerekenler, ya da eksiklikler olabileceği bu nedenler de öğrencilerin memnuniyet oranının ortalama olduğu söylenebilir. Fakülte bazında yaşanan tüm ortamların öğrenciler için daha anlamlı hale getirilmesi ve gelecekteki açısından bir anlam ifade etmesi için üniversite ile fakülte yönetiminin, akademisyenler, idari personel ve öğrencilerden geri bildirimler olarak gerekli planlamalar ve çalışmalar yaparak, daha kaliteli ortamlar yaratılabilir.

Çalışmadan elde edilen veriler ile üniversite yaşam kalitesinin, üniversiteler için oldukça önemli olduğu tespit edilmiştir. Üniversite yaşam kalitesi, yönetim, akademik, öğrenciler arası ilişkiler, olanaklar ile öğrenci memnuniyeti etkileyen ve beklentilerden oluşan bir süreçtir. Bir boyutta oluşan eksiklik mutlaka diğer boyutlara da yansımakta dolayısı ile öğrenciler üniversite yaşamından memnun olmamakta ve yaşam kaliteleri düşmektedir. Ya da tam tersi beklentiler karşılanmakta ve boyutlar bazında memnuniyet artmakta böylece üniversite yaşam kalitesi de o oranda artmaktadır. İstatistiksel sonuçlar incelendiğinde ilgili fakültenin yaşam kalitesinin orta düzeyde kaldığı fakat üniversite memnuniyetinin yüksek çıktığı tespit edilmiştir. Sürdürülebilir kalite ve başarı için verilerin gözönüne alınarak eksikliklerin giderilmesi gerekmektedir. Öğrencilerin sunulan olanaklardan haberdar edilmesi, daha fazla sosyal etkinliklerin yapılması, topluma hizmet uygulamaları için projeler yapılmalı, topluluklara üyeliklerin özendirilmesi, sadece bölümle ilgili topluluklara değil farklı temalardan topluluklara da üyeliğin önemi vurgulanmalı ve öğrencilerin farklı fakülteler, yüksekokulları ve meslek yüksekokulları ile işbirliği içinde olmaları sağlanmalıdır. Üniversiteler, yaşanan toplumun minyatür bir uygulama alanı olduğu düşünüldüğünde, siyasal bilimlerde okuyan öğrencilerin mutlaka diğer birimlerle de koordineli çalışmalar yürüterek bürokrasiyi, yönetimi yerinde öğrenmeleri için destek olunmalıdır. Uygulama yapma ve üniversite ile özdeşleşme oranı arttıkça daha verimli, üretken ve yaşam kalitesi artan öğrenci profilinin oluşacağı düşünülmektedir. Örtük program (gizil öğrenme) kullanılarak yönetim, müfredat ve akademik anlamda sadece ders değil geleceğe ait tüm değerler, kültür, imaj, kalite, kendini geliştirme gibi özel nitelikler öğrencilere kazandırılmalıdır. Elde edilen sonuçlar, tartışma ve öneriler ile yaşam kalitesi artırılan ve aldığı eğitimden memnun olan öğrencilerin, üniversitesi ile özdeşleşmesi, bağlılık ve sadakat boyutunda olumlu bir sonuç oluşturması kuşkusuzdur. Memnuniyet, verim ve kalitenin yükselmesi de öğrencilerin akademik ve sosyal anlamda başarı durumlarını olumlu etkileyecektir.

Sonuç olarak, hizmet sektörü içerisinde yer alan yükseköğretim kurumlarının eğitim-öğretim, araştırma ve topluma hizmet olmak üzere başlıca üç temel işlevi bulunmaktadır. Üniversiteler bu işlevlerini en iyi şekilde yerine getirmesi beklenmektedir. Toplum geleceğe taşıyacak olan üniversitelerin kurum kültürüne sahip olması ve görev alan herkesin bu konuda duyarlı olması da büyük önem taşımaktadır. Üniversiteler kadrolarını oluştururken paylaşılan ortak anlamlar ve kavramlar üzerinde birleşmelidir. Öğrencilerin yaşam kalitelerini arttıracak tedbirleri gecikmeden alınmalıdır. Geleceğimizi emanet edeceğimiz gençlerimizin iyi yetişmesi için el birliğiyle çalışmak önem teşkil etmektedir.

Öğrenci yaşam kalitesini belirlemeye yönelik yapılan bu araştırmada kullanılan değişkenler dışında, konu ile ilişkili olduğu düşünülen başka değişkenler açısından da konu incelenebilir. Öğrencilerin üniversite yaşam kalitesi düzeylerinin üniversiteler, bölümler, fakülteler, yüksekokullar ve meslek yüksekokullar arasında farklılıklar gösterdiği yapılan akademik çalışmalarda da görülmektedir. Bu bağlamda tüm üniversite bünyesindeki akademik birimlere bu çalışmaların yaptırılması ile üniversiteden memnuniyet tam olarak ortaya çıkarılabilecektir. Böylelikle üniversite yaşam kalitesi yüksek olan okulların yaptığı uygulamalar, diğer okullara örnek olacaktır. Yaşam kalitesi çalışmalarının belirli zamanlarda tekrarlanması mezun ve mesleğe başlayan öğrencilerden de sektörün istek ve beklentileri yönünde de destek alınması, okumakta olan ve mezun öğrencilerden gelecek veriler değerlendirilerek öğrencilerin memnuniyeti hem okuma aşamasında hem de mezuniyet sonrası sağlanmış olacaktır. Çalışma incelenen alt boyutlar ile sınırlıdır, değişik boyutlarla yapılacak çalışmalar ile üniversitelerin yaşam kalitesine etkisi ölçülebilir.

KAYNAKÇA

Argon, Tülay; Kösterelioğlu, Meltem; “Üniversite Öğrencilerinin Üniversite Yaşam Kalitesi ve Fakülte Kültürüne İlişkin Algıları”, Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi, 2009, Cilt:8, Sayı:30

Ayık, Ahmet; Akdemir, Ataş. “Öğretmen Adaylarının Okul Yaşam Kalitesi ve Okula Yabancılaşma Algıları Arasındaki İlişki”, Kurum ve Uygulamada Eğitim Yönetimi, 2015, Cilt:21, Sayı:4

Boylu, A. Ayfer; Paçaçoğlu, Bahar. “Yaşam Kalitesi ve Göstergeleri”, Akademik Araştırmalar ve Çalışmalar Dergisi, 2016, Cilt:8, Sayı 15

Doğanay, A. ve Sarı, M. “Öğrencilerin Üniversitedeki Yaşam Kalitesine İlişkin Algılarının Demokratik Yaşam Kültürü Çerçevesinde Değerlendirilmesi (Çukurova Üniversitesi Örneği)”. Türk Eğitim Bilimleri Dergisi, 2006, Cilt. 4 sayı 2 (16)

Eren, Erol. Örgütsel Davranış ve Yönetim Psikolojisi, 1998, Beta Basım Yayım 5.Baskı, İstanbul 1998

Erdem, A. Rıza. “Üniversitenin Varoluş Nedeni”, Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi,2005, sayı 17.

Eriş, M. Hayriye; Anıl, Duygu. “Üniversite Öğrencilerinin Yaşam Kalitesi Düzeylerinin Bazı Değişkenlere Göre İncelenmesi”, Hacettepe Üniversitesi, Eğitim Fakültesi Dergisi

İnal, Uygur. Sadık, Fatma “Adana il Sınırları İçerisindeki Yatılı İlköğretim Bölge Okullarında Bulunan Öğretmen Ve Öğrencilerin Okul Yaşam Kalitesi Algılarının İncelenmesi”. Çukurova Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,2011

Kalaycı, Şeref. SPSS Uygulamalı Çok Değişkenli İstatistik Teknikleri. 2008, Asil Yayıncılık. Ankara

Karasar, Niyazi. Bilimsel Araştırma Yöntemi.2015, Ankara: Nobel Yayınevi.

Karasar, Niyazi. Araştırmalarda Rapor Hazırlama, 2014, Nobel Yayınevi

Köksal, Onur. Yaşam Kalitesi ve Yaşam Doyumu: Üniversite Öğrencileri Üzerine Bir Araştırma, Yaşam Doyumu, Seçme Konular, 2015, Nobel Yayınevi.

Nişancı, Zehra.N. Toplumsal Kültür-Örgüt Kültürü İlişkisi ve Yönetim Üzerine Yansımalar, Journal of the Science, Volume:1, Number:1, 2012

Sabuncuoğlu, Z., Tüz, M. Örgütsel Psikoloji, Uludağ Üniversitesi yayınları, 2003 s. 36

Sarı, Mediha, Demokratik Değerlerin Kazanımı Sürecinde Örtük Program: Düşük Ve Yüksek okul Yaşam Kalitesine Sahip İki İlköğretim Okulunda Nitel Bir Çalışma. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Çukurova Üniversitesi. 2007

Salıcı, O. Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu Öğrencilerinin Üniversitedeki Yaşam Kalitesine İlişkin Algılarının Demokratik Yaşam Kültürü Çerçevesinde Değerlendirilmesi. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Çukurova Üniversitesi,2010

Topçu, Birol; Saraçlı, Sinan; Dursun, Pınar; Gazeloğlu, Cengiz. Akademisyenlerin Yaşam Kaliteleri Üzerine Bir Çalışma: Afyon Kocatepe Üniversitesi Örneği, Düzce Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü Dergisi, Cilt 2(1).2012